

SOCIALISTIČNA "STARA GARDA" JE PORAŽENA

Konvencija je z večino 2
proti 1 odklonila pravico
do sedeža newyorškim
"starogardistom," ki so
nato obrnili hrbet stranki.

Príčkovaní razkol v ameri-
ki socijalistični stranki je prišel
včeraj, ko je konvencija stranke
z večino 2 proti 1 odločila, da
newyorška delegacija "stare
garde", desničarskih socijali-
stov ki jih vodi Louis Waldman,
nima pravice do sedeža, nakar
so "starogardisti", ki trdijo, da
imajo za seboj podporo članstva
v šestih državah, obdržavali
lastno zborovanje v hotelu Ho-
llenden ter deli v javnost svoj
sklep, da bodo organizirali last-
no stranko ter se pripravili za a-
gresivno volilno kampanjo v dr-
žavi New York. Louis Waldman,
vodja upornih desničarjev in
predsednik newyorškega staro-
gardističnega državnega stran-
kinega odbora, je izjavil, da o-
sebnopovedano ne pričakuje,
da bo njegova skupina podpirala
pri jesenskih volitvah socijali-
stično listo, "ako bo Norman
Thomas socijalistični predse-
dniški kandidat."

Norman Thomas, vodja "mi-
litantov" in možni letošnji soc.
preds. kandidat, pa je zanikal
razkol v stranki, češ, da stara
garda samo nagaja in da Wald-
manova skupina nima nobenega
izgleda, da bi mogla zgraditi
stranko v državi New York, še
manj v ostalih državah Unije.
Konvencijni odsek za resolucijo
je včeraj po v naglici sklicanem
sestanku podal izjavo, da bo i-
gnoriral najnovejšo potezo
Waldmanove grupe. "Stališče
odseka je," je dejal Thomas,
"da se v pondeljek predloži kon-
venciji resolucijo s priporočil-
oni, da se ne napravi nobenega
odgovora. Odsek ne prizna ob-
stoj kakšnega razkola. Waldman-
ova grupa je peščica nezadovolj-
nih Newyorčanov, ki pravijo, da
bodo ustanovili stranko. Toda o-
ni ne bodo ustanovili stranke in
niso več socijalisti. Njihova iz-
java je prešibka in premalo važ-
na, da bi kogarkoli preslepila."
Uporniki so izvolili načrtni in
organizacijski odbor, o katerem
se pričakuje, da bo vršil pose-
be začasnega izvršnega odbo-
ra, dokler se ne skliče "v teku e-
nega meseca" konvencije v New
Yorku.

Obtoženci v Tampu, Fla., spoznani krivim

BARTOW, Fla. — Pet bivših
policistov iz Tampe, ki so bili ob-
toženi brutalnega umora delav-
skega organizatorja Shoema-
kerja, je bilo pretekli teden spo-
znanih za krive. V poroti je se-
delo šest moških.

Obtožen umora v down- townu

William Swarts, lastnik gem-
blarskega lokala na Chardon
Rd., je bil v petek formalno ob-
tožen umora 34-letnega Harryja
Joycea, ki je bil ustreljen pre-
tekli teden v sredo na cesti za
hotelom Hollenden in ki je v če-
trtek umrl, ne da bi se prej zbu-
dil iz nezavesti. Swarts, ki pravi
da je Joycea ustrelil, ker je mi-
slil, da ga hoče oropati, česar
mu pa policija ne verjame, je bil
pridržan v zaporu.

Milvaški župan Daniel W. Hoan v Collinwoodu

"Privatno lastovanje vseh življenskih potrebščin po pe-
ščici milijonarjev je vir vseh današnjih zlov!"

Nekaj nad sto ljudi se je več-
raj popoldne nestrno premika-
lo na sedežih v avditoriju Slo-
venskega Delavskega Doma v
Collinwoodu. Ura je bila že štiri.
"Ali ga še ne bo?" Tedaj je pla-
nil skozi dvorano vzhicen šepet:
"Ze prihaja!" Oči navzočih so se
obrnile proti vходу. Uzrli smo
slokega moža srednje postave in
resnega in utrujenega obraza,
ki je bil videti poleg korenjaš-
kega Charlesa Pogorela, tajni-
ka J. S. Z. in upravnika "Prole-
taria", res kar majhen in drob-
ben. Takoj smo vedeli, čeprav
smo ga videli prvič, saj je prav-
takšen v obrazu kot na slikah,
ki so jih videli v časopisih: "Da-
niel W. Hoan, socijalistični žu-
pan Milwaukeeja." Ploskanje.

Naglih korakov, kakor člo-
vek, ki je zelo zaposlen, jo je
Hoan ubral po dvorani in na o-
der, kjer ga je pozdravil preds.
shoda Anton Pirc, ki ga je nato
predstavil, kar pa je bilo seveda
že odveč. Nato je Hoan začel.

Najprvo je na kratko orisal
težki položaj, v katerem se na-
haja ameriško ljudstvo. Njegov
glas je bil utrujen, poznalo se
mu je tudi na obrazu, da ga je
socijalistična konvencija izčrpa-
la. Polagoma pa je postal nje-
gov glas močan. "Kdo je kriv
vsemu temu?" nas je vprašal.
"Vsi, ki glasujete za kapitali-
ste." Potem se je razvel. "Pri-
vatno lastovanje vseh življens-
kih potrebščin po peščici mili-
jonarjev je vir vseh današnjih
zlov!" Dokler bo eksistiral ta vir
vsega, kar nas danes tlači hude-
ga, tako dolgo ne moremo prič-
akovati rešitve iz današnje mi-
zerije. Kapitalisti in njihovi po-
litiki sicer pravijo, naj lepo ča-
kamo, se bo že uredilo, da bo
prav, "toda mi hočemo jesti dan-
es!" (Ploskanje.)

Na kapitalistično časopisje se
ne smemo zanašati, prodano je
našim izkoriščevalcem. "To ča-
sopisje se vam je lagalo o Wil-
sonu, da "nas bo držal proč od
voje", o Hooverju in njegovih
dveh čikah v vsakem loncu in
dveh avtih v vsakem garažu",
pa vas je vselej nasramno izda-
lo." Nato je poudaril, do imamo
v tej deželi vsega na prebitek,
vzlic temu pa imamo milijone
brezposelnih, ki si ne morejo
privoščiti stvari, ki jih potre-
bujejo — hrano, obleko itd. Sle-
dila je nazorna zgodba o "opič-
jem otoku", ki je bila sarkastič-
na kritika sedanjega ekonom-
skega sistema "planiranega po-
manjkanja" in newdealskega
krpanja. Naj navedem samo ne-
kaj izčrpkov.

Socijalistični program pome-
ni vse, pomeni, da morate dobiti
vse, kar producirate. — Zadnjič
je dobil naš predsedniški kandi-
dat okrog pol milijona glasov;
če bi jih bil dobil dva mili-
jona, bi se kapitalistični politiki
ustrašili ter nekaj storili za vas.
— Milwaukee ima pošteno mest-
no upravo, pa tudi vi v Clevel-
landu jo lahko dobite, ako se
združite ter poravate vašo mest-
no upravo stranki, ki uspešno in
pošteno vodi milvaško. Organi-
zirajte se v socijalistični stran-
ki in zavržite nezmožne in ko-
rumpirane kapitalistične politi-
karje, ki gledajo samo zase in za
svoje gospodarje!"

S tem apelom je zaključil svoj
govor, ki je bil mnogokrat pre-
kinjen z navdušenim ploska-

njem, nato pa naglo kot je pri-
šel tudi odšel. Mudilo se mu je
nazaj na konvencijo, ki ga je tež-
ko pogrešala. Spremljalo ga je
navdušeno ploskanje. In mož ne-
utrudnega dela, ki je posvetil
vse svoje življenje pravični de-
lavski stvari, je odšel. Pri nas
so pa ostale njegove besede.

Govoril je še Chas. Pogorelec, ki je seveda obravnaval ista vprašanja kot Hoan, nakar je bil shod zaključen. Ljudi je pri- šlo na shod okrog 150. Menda je bilo krivo lepo vreme, da jih ni bilo več, nekaterim je pa menda več do balincaja kot do kaj ta- kega... — I. J.

SELAŠIE NA POTU V ANGLIJO

LONDON. — Etijski cesar
Haile Selassie, ki je sedaj vladar
brez dežele, se nahaja na krovu
angleške križarke Capetown na
potu v Anglijo. Angleži so zdaj
v zadregi, ali bi ubežnega vla-
darja sprejeli kot etijskega
cesarja, ali samo kot "odlične-
ga gosta."

Ustrelil ženo po nesreči

Sinoči je bila po nesreči ubita
žena policaja Fred W. Bartlet-
ta, ko se mu je po nesreči spro-
žil revolver, ko se je spravljal v
posteljo na svojem domu na
10814 Mount Overlook Rd. Ko
se je spotaknil, je padel preko
speče žene, revolver se je sprožil
in žena je bila mrtva.

Morgan je novi republikan- ski šef

V soboto je bil na seji republi-
kanskih precinknih odborikov
izvoljen za načelnika okrajne
republikanske organizacije bivši
mestni upravitelj Daniel E. Mor-
gan, ki ga je nominalni Maschke
nominacijo pa podpiral George
H. Bender.

Cenejši telefoni

Ohio Bell Telephone Co. se je
obrnila na državno javnovo-
pravno komisijo, da ji dovoli
znižanje pristojbin za rabo ta-
kozvanih "cradle" telefonov s
25c mesečno na 15c. V Clevelan-
du rabi telefon tega tipa okrog
65 tisoč telefonskih naročnikov.

Kljub Ljubljani

Jutri se bo vršila seja kluba
"Ljubljana" v navadnih prostor-
ih.

Kultura

STARŠI "SLAVČKOV"

Tem potom uljudno vabim
vse starše "Slavčkov," da ste
gotovo navzoči na redni seji v
torek dne 26. maja v SND, so-
ba št. 2, novo poslopje, ob 8.
uri zvečer. Še par tednov in
koncert v prosti naravi se bo
vršil. Pokažite, da so "Slav-
čki" še vedno prvi, edino z so-
delovanjem staršev. — Preds.

Združeni Mladinski Zbori

Tem potom želim naznaniti za-
stopnikom mladinskih zborov,
da se je spremenilo datum za se-
niti Združenih Mladinskih Zbo-
rov in se vrši v sredo dne 27.
maja in ne v torek 26. maja, kot
je bilo prvotno poročano. Seja
se vrši v Slovenskem Delavskem
Domu na Waterloo Road. Važno
je, da so zastopniki vseh zborov
navzoči. — Tajnica.

O otvoritvi razstave del slovenske umet- niške šole

Udeležba je bila zelo pičila
in sodnik Frank Lausche
se je med drugim čudil,
kje je bila—naša inteli-
genca?

V petek zvečer smo prazno-
vali v Slov. narodnem domu
nevsakdanji kulturni dogodek,
ko je bila otvorjena tridnevna
razstava del učencev Jugoslo-
vanske šole moderne umetno-
sti, katero poučuje naš umet-
nik H. G. Perušek. Razstava
katere se je udeležilo 22 Peru-
škovi učencev in učenec z nad
70 slikami, je bila nekaj ime-
nitnega, nekaj, na kar smo
lahko mi vsi s Peruškom in
njegovimi učenci vred
ponosni. Saj je dokazala, da
prihajajo iz vrst naše mladine
talenti, od katerih lahko mnogo
pričakujemo, ko se obrusijo
in izpopolnijo, da bodo lahko
nastopili svojo lastno umetni-
ško pot. Na razstavljenih sli-
kah je bilo upodobljenega to-
liko zdravja in življenske sile,
toliko lepote, simetrije in har-
monije in bogastvo harmonič-
no zlitih barv je bilo tolikšno,
da je bilo skoro težko verjeti,
da je minulo komaj nekaj pičlih
let, odkar je Perušek začel bru-
siti te naše mlade talente, ka-
kor draguljar brusil diamant.
Kdor je prišel na to razstavo
z odprtimi in dovtetnimi očmi,
je gotovo ne bo zlepa pozabil.

Toda udeležba! — Pičlih 40

ljudi nas je bilo raztresenih v
veliki dvorani SND. Kakor bi
nas bilo v Clevelandu komaj
sto Slovencev in ne 50 tisoč,
kakor se radi postavljamo! In
kakor bi bila ta prireditev ne-
kaj manj pomembnega od kake
ribje večerje... Toda pustimo
to, saj kaj takega za nas že
davno ni več—novica.

Razstavo je otvoril v imenu Prosnetnega odseka SND Fr.

Oglar s kratkim nagovorom,
nakar je predstavil sodnika
Frank J. Lauscheta, ki je imel
kratek govor, katerega je začel
z besedami:

"Mene bolj veseli govoriti
nocoj pred vami, kakor pred
nabito polno dvorano političnih
oboževalcev. Kar tukaj šte-
je, je duh, ki preveva nocoj na-
vzoče. Sicer nas je nocoj tu-
kaj malo, toda, kolikor nas že
je, lahko damo temle učencem
v umetnosti novega veselja in
poguma za nadaljno učenje in
delo."

Nato se je govornik čudil in
obžaloval, da je bilo navzočih
tako malo naših delavcev, ka-
terim pa že človek oprost, ker
delajo čez dan in so zvečer u-
trujeni, potem se je pa še čudil,
da je ni ostala—naša inteligenca,
kjer se mu je videlo obžalova-
nja vredno.

Mlade bodoče umetnike je pa
govornik pohvalil ter jih bo-
dрил, naj le krepko dalje kora-
kajo po zrtrtani poti, obenem

(Dalje na 2. str.)

Iz bolnice

V petek 22. maja je Zeletova
ambulanca pripeljala iz Wom-
ens bolnice poznano Agnes Kle-
mencič, 5806 Prosser Ave. Pri-
ateljice jo lahko obiščejo na
domu.

Pozdravi iz Bukarešte

Iz Bukarešte, Rumunije, po-
šiljajo pozdrave Joseph Plevnik
in njegovi hčeri Pauline in Ali-
ce.

Thomas svari soci- aliste pred Roose- veltom

V soboto dopoldne je bila o-
tvorjena v mestnem avditoriju
letošnja predsedniška nomina-
cijska konvencija socijalistične
stranke, ki bo gotovo velikega
pomena za nadaljni razvoj de-
lavskega političnega gibanja v
Ameriki. Otvorjena je bila z go-
vori treh vodilnih ameriških so-
cijalistov, predsednika stranke
Leo Krzyskega, milvaškega
župana Hoana in dvakratnega
socijalističnega predsedniškega
kandidata Normana Thomasa,
čijega govor je bil nedvomno
najvažnejši. Thomas je pred-
vsem svaril socijaliste, naj si iz-
pijejo iz glave vsako misel, da bi
pri letošnjih volitvah podpirali
izvolitev predsednika Roosevel-
ta, odprto ali prikrito.

"Edino neodpušljivo dejanje
tega leta," je gmel socijalisti-
ni voditelj, "je za socijaliste
flirtanje s prikritim ali odprtim
podpiranjem Roosevelta. Podpi-
rati Roosevelta, se pravi podpi-
rati kapitalizem in vsak socia-
list, ki bo storil kaj takega, bi
moral biti vržen iz stranke. Naš
resnični problem je skupina, ki
pravi: 'Roosevelta ali reakcijo.
Jaz bom izbral Roosevelta.'" To-
da to ni dejanska situacija. Ak-
tualno je vprašanje: socijalizem
ali zalet v fašizem. Roosevelt ni
dovolj velik, da bi ustvil faši-
zmo. Edino podpiranje socijal-

(Dalje na 2. str.)

COUGHLIN BRANI POLI- CIJSKEGA NAČELNIKA

DETROIT. — Rev. Charles
E. Coughlin, znani detroitski
radiski govornik, je pretekli
teden nastopil v obrambo detro-
itskega policijskega načelnika
Heinricha A. Pickerta, čijega
odpoklic oz. odstavitev zahteva
od mestne zbornice veliko števi-
lo detroitskih državljanov. Kon-
ferenca za protikrščjo civilnih
svobodščin dolži njegovo admi-
nistracijo, da je fašistična in
stavkolomska. Coughlin, kot
govornik proti komunizmu, pa
brani policijskega komisarja s
stališča, da je on "mož močne
roke", kakršnega potrebuje De-
troit za zatrtje radikalcev in ra-
dikalizma.

ITALIJA IŠČE PRIZNA- NJA OD BRAZILIJE

RIO DE JANEIRO, Brazilija.
— Italijanska vlada se je začela
neuradno pogajati z brazilsko
vlado, da bi slednja priznala i-
talijansko aneksijo Etiopije.
Brazilija ni članica Lige nardo-
v.

Belgijski socialisti so zma- goviti

BRUSELJ, Belgija. — Včeraj
so se vršile v Belgiji parlamen-
tarne volitve in dosedanja poro-
čila o številu glasov kažejo, da
so socijalistični kandidati daleč
pred kandidati drugih strank in
politični opazovalci sodijo, da bo
Belgija kmalu dobila socijali-
stičnega premijerja. Ako so so-
cijalisti odnesli večino glasov,
se pričakuje, da bo sedanji pre-
mijer Paul van Zeeland odstopil
ter napravil prostor socijalistič-
nemu voditelju Emilu Vander-
veldu, ki je sedaj minister brez
listnice. Občutno pa je nazado-
vala katoliška stranka, dočim so
Rexisti, stranka katoliških dis-
identov, na njen račun napredo-
vali.

Konvencija SSPZ završila delo v enem tednu

Zaključena je bila v soboto popoldne. Kvar-
tich iz Bridgeville, Pa., je novi predsednik.
Štirje Clevelandčani izvoljeni v
glavni odbor.

Prihodnja konvencija SSPZ se bo vršila v Slov. Del. Domu v Collinwoodu.

Deveta redna konvencija S. S.
P. Z. v Milwaukee, Wis., je po-
stavila rekord, katerega bo tež-
ko prekositi ali celo doseči tej
kot katerikoli drugi slovenski
bratski organizaciji z narodnim
društvem je bil doslej delno zapo-
delokrogom — izvršila in završila
je svoje delo natančno v teku
enega tedna. Otvorila se je v po-
poldne. Tudi ton zborovanja od
prvega do zadnjega dneva je bil
tako stvaren in harmoničen, da
se tudi lahko v tem reče, da je
bil uredniški rekord oziroma i-
deal, na katerega bi bila lahko
vsaka organizacija ponosna.

Vrhu vsega tega, ali bolje re-
čeno, baš vsled tega, je bila 9.
redna konvencija s stališča pre-
uredb v notranjem ustroju or-
ganizacije brez dvoma najbolj
pomembna, odkar SSPZ obstoji.

Harmonično razpoloženje, ki
je prevladovalo na konvenciji se
je pokazalo predvsem pri volit-
vah, ko so se vršile v soboto po-
poldne. Več glavnih odborikov
je bilo izvoljenih soglasno, brez
vsake opozicije. Za predsedni-
ka je bil izvoljen soglasno dose-
danji prvi podpredsednik John
Kvartich iz Bridgeville, Pa. No-
minirani so bili za ta urad, toda
so nominacijo odklonili: Anton
Zaitz, Krist Stokel, Frank Pucel
in Frank Štrukel. Soglasno
so bili izvoljeni tudi: Rudolp
Lisch za podpredsednika (urad
je on doslej zavzemal, je konven-
cija odpravila), William Rus za
glavnega tajnika in Mirko Ku-
hel za glavnega blagajnika, po-
tem ko so vsi drugi nominiran-
ci odklonili nominacije. Za urad
pomožnega tajnika sta kandi-
dirala Stanley Tisol in Anton
Zaitz. Izvoljen je bil Zaitz, ki je
dobil 42 glasov, Tisol pa 25 gla-
sov. Za direktorja angleško-po-
slujočih društev in mladinskega

oddelka je bil soglasno izvoljen
Michael Vrhovnik. (Pomožni
tajnik je bil doslej nastavljen od
gl. odbora in tudi direktor an-
gleško poslujočih in mladinskih
društev je bil doslej delno zapo-
slen v gl. uradu.) Popolnoma
nov urad je uredniško-upravniški,
ki ga je ustvarila konvencija
glasom sklepa, da bo izdajala
svoje lastno tedensko glasilo.
Za ta urad sta kandidirala Va-
tro J. Grill in Erasmus Gorshe,
oba iz Clevelanda; izvoljen je
bil V. Grill, ki je dobil 47 glasov,
dočim je Gorshe dobil 21 gla-
sov. Kot določajo nova pravila,
bo urednik glasila urejeval obse-
selekcij lista, slovenskega kot
angleškega. Za glav. zdravnika
je bil soglasno izvoljen dr. F. J.
Arch.

Za predsednika nadzornega
odbora so kandidirali: Candon,
Grills in Fritz. Imelo se vs vršiti
oziroma razpoloženje, ki je
prevladovalo na konvenciji se
je pokazalo predvsem pri volit-
vah, ko so se vršile v soboto po-
poldne. Več glavnih odborikov
je bilo izvoljenih soglasno, brez
vsake opozicije. Za predsedni-
ka je bil izvoljen soglasno dose-
danji prvi podpredsednik John
Kvartich iz Bridgeville, Pa. No-
minirani so bili za ta urad, toda
so nominacijo odklonili: Anton
Zaitz, Krist Stokel, Frank Pucel
in Frank Štrukel. Soglasno
so bili izvoljeni tudi: Rudolp
Lisch za podpredsednika (urad
je on doslej zavzemal, je konven-
cija odpravila), William Rus za
glavnega tajnika in Mirko Ku-
hel za glavnega blagajnika, po-
tem ko so vsi drugi nominiran-
ci odklonili nominacije. Za urad
pomožnega tajnika sta kandi-
dirala Stanley Tisol in Anton
Zaitz. Izvoljen je bil Zaitz, ki je
dobil 42 glasov, Tisol pa 25 gla-
sov. Za direktorja angleško-po-
slujočih društev in mladinskega

Vsi novoizvoljeni uradniki so
bili takoj zaprišeženi od kon-
vencijnega predsednika Stokelna,
svoja mesta pa zavzamejo 1. ju-
lija t. l.

Konvencija je sklenila, da so
bo 10. redna konvencija čez štiri
leta vršila v Clevelandu, ozi-
roma v Slov. Del. Domu v Col-
linwoodu.

Del pan-ameriške avtomobil- ske ceste dogotovljen

WASHINGTON. — Pan-amo-
riška zveza poroča, da je dogo-
tovljene 2265 milj pan-ameri-
ške ceste, ki bo vezala Združeno
državo s Panamo in bo merila
skupaj 3250 milj. Dogotovljeni
del ceste je že odprt za avtomob-
ilski promet ob vsakem vre-
menu in letnem času. Dela za
dogotovitev ostalega dela ceste,
ki je v načrtu, bodo stala po
mnenju inženirjev okrog 80 mi-
lijonov dolarjev, predno bo ce-
sta kompletna.

Žerjavica pod pepelom LOS ANGELES. — 85-letni

sadržerejski magnat David C.
Crooshank je pretekli teden to-
žil za razporoko svojo 78-letno
Anno, ker se je vzlic svoji viso-
ki starosti zatelebala v njegovega
mladega šoferja ter ga začel-
la oblegati z ljubezenskimi po-
nodbami, obenem pa jo dolži, da
se je vozila okrog z nekim 21-
letnim mladeničem ter se z njim
ljubkovala.

VIGILANTI OBTOŽENI UMORA

DETROIT. — Tukaj so bili
prijeti štirje moški, člani tajne
vigilantske organizacije "črna
legija" ter obtoženi umora 32-
letnega delavca pri delih WPA
Charles A. Poola, ki je bil u-
grabljen 13. maja in je bilo nje-
govo truplo pozneje najdeno v
ohcestnem jarku. Policija pravi,
da so obtoženci že priznali umor
in da trdijo, da so ga umorili za-
to, ker so sorodniki njegove že-
ne povedali, da jo on pretepa.
Policijci išče še 34 članov ome-
njene tajne organizacije.

Utopljen

Utopljenega so našli v jezeru
pri E. 140 St., Fran Kuclarja,
živečega na East 165 St. Ker
ga niso mogli takoj identifi-
cirati, so ga pokopali na poko-
pališče brezdomcev (potter's
field). Tukaj zapušta ženo
Uršo Kuclar, roj. Majer in dva
sina. Naj mu bo rahla tuja
zemlja.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV P.T.G. & P.U.B. CO.
 6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5811
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 V. J. GRILL, Editor
 Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto \$5.50
 za 6 mesecev .....\$3.00; za 3 mesece \$1.50
 Po pošti v Clevelandu za celo leto \$6.00
 za 6 mesecev .....\$3.25; za 3 mesece \$2.00
 Za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$4.50
 za 6 mesecev .....\$2.50; za 3 mesece \$1.50
 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
 za 6 mesecev .....\$4.00; za celo leto \$8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918
 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
 Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

VPRAŠANJE ODLOČANJA O USTAVNOSTI

Pretekli teden se je zopet ponovilo v Washingtonu, kar človek ne ve, ali bi imenoval žaligro ali veseloigro ali mešanico obojega: zvezno vrhovno sodišče je vrglo v koš nadaljni newdealski zakon, to pot Guffeyjev zakon za reguliranje industrije mehkega premoaga. Večinska odločitev sodišča pravi, da so delavske določbe tega zakona neustavne, in ker so neustavne te določbe, potem je neustavna oz. ubita tudi določba za federalno reguliranje cen mehkega premoaga, torej je zakon v celoti zavrnjen. Tako večinska odločitev, ki jo je podpisalo šest vrhovnih sodnikov. Toda manjšina je povsem nasprotnega mnenja, da je Guffeyjev zakon bil popolnoma v skladu z zvezno ustavo. Manjšino predstavljajo trije sodniki. Vprašanje, ki nastane, je, kdo prav za prav ve, kaj je ustavno in kaj ni? Mnenje večine izmed devet starih sodnikov v Washingtonu? Kakor izgleda, že. Če si pet izmed njih misli — samo misli, kakor si lahko mislite vi — da se neka postava ne strinja z ustavo, že samo s tem postane dotična postava — protiustavna. Kaj si mislijo o stvari ostali štirje člani sodišča, je za večino brez pomena. Njihovo mnenje odloča. Njihovo mnenje in tolmačenje je — ustavnost.

Ampak, kdo je pa ustvaril našo ustavo? Kako višje bitje? Ali nam je bila poslana iz nebes, devetim sodnikom pa poverjena edina oblast, da jo tolmači kakor milo in drago?

Ameriška ustava je delo ameriškega ljudstva, v nji je izražena volja ustanoviteljev ameriške republike in poznejših generacij, je človeško delo in kot taka neperfektna in produkt časa in razmer, ki so v različnih dobah različne, vsled česar je treba tudi ustavo vedno iznova popravljati, da je v skladu z novimi razmerami in potrebami. Toda, kdo naj to stori?

To je stvar ljudstva samega. Ustava se tiče njegovih najvitalnejših življenjskih interesov, z njo odloča, kdo in kako bo upravljala njegovo usodo. In če ljudstvo sprevidi, da stara pravila več ne zadostujejo potrebam časa, tedaj je njegova pravica in dolžnost, da jih popravi. In če si ljudstvo ni docela na jasnem glede katerekoli točke teh svojih pravil, tedaj je od njega odvisno, da jih samo tolmači.

Zvezno vrhovno sodišče na primer meni, da zvezni kongres nima pravice delati raznih postav, kakor je bila n. pr. Guffeyjeva postava, oz. večina sodnikov meni, da nima kongres te pravice, manjšina pa nasprotno meni, da jo ima. Kdo je v pravem? In kdo naj odloči?

Jasno je, da mora odločiti ljudstvo. Ljudstvo bo moralo naposled odločiti, ali zato pošilja predsednike, kongresnike in senatorje v Washington, da delajo zakone, da jih bo potem vrh sodišče metalo skozi okno, ali zato, da delajo zakone, ki jih zahtevajo koristi ljudstva, in da bodo ti zakoni predstavljali izraz ljudske volje in potreb, in da bodo kot taki tudi izvajani.

Naj ju sreča spremlja

Cleveland, O.

Otroci so naš zaklad. Vsakdo ima otroka rad, pa naj bo že njegov lasten ali tuj. Seveda, na navihance se marsikdaj jezimo, a v resnici nismo mi bili v svojih mladih letih nič boljši in nič slabši od sedanjih otrok. Tudi nam je najbrže marsikdaj zletel kamenček v napačno smer in zadel šipo, kii ni bila dovolj močno "narejena," da bi tak malenkosten sunek vzdržala. Tudi v naših mladih časih niso izdelovali tako močnega blaga, da bi vzdržalo hlače na drsalci ali po mejah in plotovih. Kože za podplate pa so tudi bile tako pretemansko mehke, da je imal podplat skoro delj časa luknjo, kakor pa je bil cel. In če bi obudil lepo po vrsti "grevengo" svojih mladostnih grehov, moramo prav gotovo priti do zaključka in ugotovitve, da je otročad vseh desetletij vedno enaka in da se vedno ponavlja. Seveda so bile in so izjeme: tudi hudobnih, resnično hudobnih otrok se najde. A ti so takorekoč samo izjeme in že star rek nam pravi, da izjema le potrjuje pravilo.

Kdo ne "pokuka" rad v otroški voziček, kadar ga v sedanjih lepih dneh sreča na ulici? Vsakdo rad vidi uboga črvčka, ki je komaj pred par tedni ali meseci zagledal luč sveta. Vsakdo se razveseli lepega okroglega obrazčka, na katerem gotovo vsakemu najbolj ugaja tista mala stvarica, ki tako namrdano čepi tam pod lepimi očki in ki je navadni zemljani pravimo nos, a v tem slučaju nosok.

Otroški vozički so po meri dveh velikosti: večina je namenjena za slučaje, ko je teta štokljka pustila srečnemu ateku in še srečnejši mamic samo enega zalega fantička ali zaverber deklička. Teh se na ulici največ vidi. Redkost pa je voziček druge velikosti, ki je namenjen onemu srečnemu ateku in mamic, pri katerima je teta štokljka zaklicala dvakrat tukaj in ju obdarila kar z dvema novorojenčkoma. V Kanadi imajo petorčke. Stariša teh sta francoskoga pokolenja. Francozi so bolj vroče krvi in bolj uletljivi. Slovenci pa smo vedno prevdarni: raje bolj počasi vozimo, zato pa bolj gvišno.

Tako počasi in gvišno je tudi teta štokljka privzela k Mrs. in Mr. Louis Kolencu, ki stanujeta na 801 East 156 ulici. V bližini Holmes Ave. se kaj pogosto vidi zadnje čase voziček večje velikosti, otroški voziček, v katerem spančkat dva zala fantička. Da bi jima bila sreča mila v življenju, da bi rastla, uspevala in napredovala!

Kjer je detece v hiši, treba seveda pleničk. Kjer sta dva, je treba več ko dvojno število pleničk, kajti prav gotovo eden drugemu vsposobdo dajeta. Mrs. Kolenc je kupila pleničke v trgovini Antona Gubanca na Waterloo Rd. Gubanc je navdušen član Progressivne trgovske zveze. Kot tak skrbi, da je postrežba v trgovini vedno točna, poštena in zadovoljiva, toliko v kvaliteti blaga kolikor v cenah, kakor je to splošno pravilo v vseh trgovinah in podjetjih, katerih lastniki so člani Progressivne trgovske zveze. Izredno srečo je moral g. Gubanc želeči sinčkoma Mr. Kolencu, kajti, glejte, ob nakupu pleničk je dal Mrs. Kolenc na gradne listke Progressivne trgovske zveze — a kaj vsi drugi govske zveze — a kaj vsi drugi listki: eden je bil vreden vseh drugih, in sicer tisti, ki je Mrs. Kolenc prinesel nagrado v znesku desetih dolarjev. In za teh

deset dolarjev sta novorojenčka kupila pri g. Gubancu krasni obleki, da sta zamogla opraviti lepo oblečena krst.

Naj bi jima bila sreča mila v življenju, da bi rastla, napredovala in uspevala! Tako jima želijo vsi člani Progressivne trgovske zveze.

Slučaj je bil, da je Mrs. Kolenc prešla v trgovini g. Gubanca srečni nagradni listek. Seveda, slučaj! Baš tako pa lahko srečen slučaj nanese, da tudi vi prejmete od vašega trgovca srečno številko. Ali je nagrada desetih, petih ali celo dveh dolarjev preziranja vredna? Prav gotovo ne. Dotično stvar bi itak morali kupiti. V trgovinah članov Progressivne trgovske zveze so vam poleg prvovrstne kvalitete blaga, domače potrežbe in zmernih cen nudi še prilika, da ste deležni lepe nagrade. Dvojen, trikratni vzrok, da podpirate trgovce in podjetnike, ki so člani te Zveze. Od vas je odvisno, ali bo zveza napredovala ali ne. Od nje uspeha in napredka pa boste imeli koristi v prvi vrsti vi, odjemalci. Ali ni tedaj vaš dolžnost, da kupujete in se poslužujete trgovin in podjetij, katerih lastniki so člani Progressivne trgovske zveze.

O otvoritvi razstave del slovenske umetniške šole

(Dalje iz 1. str.)

pa izrazil upanje, da se bo izluščil izmed njih kak genij, kakor je v literaturi Louis Adamič. Nato se je dotaknil njihovega učitelja Peruška, povedal, da ga pozna še iz mladih dni in da je prepričan, da ni bil od nas nikoli deležen tistega priznanja in ljubezni, ki ju je zaslužil s svojim delom, s katerim je delal čast tudi nam, nazadnje je pa umetniku iskreno čestital k lepemu uspehu, ki ga je dosegel s svojimi učenci. Njegov govor, ki je bil nedvomno iskren, je bil sprejet s splošnim odobravanjem.

Nato so govorili še tajnik SND Tavčar, Mary Ivanusheva in Perušek, ki je izjavil, da je ponosen na svoje učence in učenke in da je prepričan, da bo delo naše umetniške šole, ki je bila izročena njegovemu vodstvu, rodilo še bogate sadove. S tem je bil program otvoritve, ki je vključeval tudi našo pevko Mary Ivanushevo, ki nas je razveselila s tem, da nam je lepo zapela nekaj lepih pesmi, zaključil in navzoči so nadaljevali z ogledovanjem slik.

—I. J.

Neki farmer je ponoči zasačil na svojem sadnem vrtu zamorca, katerega je že dalj časa imel na sumu, da si da rad opravlja z njegovim sadjem.

"Kaj pa imaš ti opraviti na mojem vrtu, falot?" je hotel vedeti.

Zamorec je nato ponižno obrnil svoje velike oči proti nebu, sklenil roke kakor k molitvi ter na moč žalostno zavaljal:

"Moj Bog, kaj res nimaš toliko potrpljenja z mojo črno dušo, da bi mi dovolil, da bi se smel v samotni vrtu obrniti z molitvijo k tebi, ne da bi me pri tem motili nezaupni, slabo misleči ljudje? Joj meni!"

Pastor neke protestantske cerkve je po končanem cerkvenem opravilu sporočil svojim vernikom:

"Vsi, ki imate otroke za krstiti, jih prinesite sem prihodnjo nedeljo."

Precej gluhi mežnar, ki je prodajal neke nabozne knjige in je pastorja napačno razumel, je pa takoj nato vstal ter zelo na glas, kakor imajo navado glušci, pristavil:

"In vsi, ki jih še nimate, jih lahko dobite pri meni, po 75 centov."

Mežnar je seveda imel v mislih knjiga, ne otroke.

NADŠKOF POVELIČUJE MUSSOLINIJA

GORICA. — Goriški nadškof mons. Margotti je imel ob priliki slovenskega Te Deuma za zavzetje Addis Ababe patrijotičen nagovor, v katerem je povelil, da zmago italijanskega orožja, "ki je pripravila udejstvovet ogromnega programa Duceja kateri stremi za rimskim mirom." Nato je blagoslovljal vse vodje italijanskega naroda, ki so k tej zmagi doprinesli, za vse italijansko ljudstvo, ki bo nadaljevalo pot k onim visokim ciljem, katere je Italiji pokazal sam Bog." Nadškof je take proslave odredil za vse župnije goriške province.

sko-delavske stranke. Ta stranka mora biti ustanovljena na podlagi zahtev unjskih delavcev in organiziranih farmerjev, ki so jo pripravili podpirati v večjem številu. "Glavna točka v njeni platformi mora biti princip epustivne privatnega lastništva glavnih industrij in uvedba sistema kolektivnega lastništva, pod katerim se bo produciralo za rabo in ne za profit." Ključ po taki stranki je pa po mojem mnenju še prešibek, da bi se moglo misliti na kaj takega pri letošnjih volitvah.

Tom Mooney, slovit californski jetnik, je poslal konvenciji brozjavko sledeče vsebine: — "Prosim, sprejmite moj bratski socialistični pozdrav, ki ga pošiljam iz grobnice živih mitvecev, obnemem z željo, da bi bila vaša konvencija uspešna."

Earl Browder, generalni tajnik ameriške komunistične stranke, je v soboto navzlic izjavam socialističnih voditeljev, ki nasprotujejo skupni predsedniški kandidaturi listi, še vedno upal, da bo imel priliko predložiti konvenciji komunistični program ter jo pridobiti za skupno akcijo.

Zanimive vesti iz stare domovine

Usodepolen napad

Ko se je dne 3. maja okrog pol enajstih zvečer vračal domov v Košnico 31-letni železničar Kragolnik Pavel so ga napadli neznan moški in toliko časa bili s koli po njem, da je obležal nezavesten. Prepeljan je bil v celjsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Puško mu je razneslo

Puško je našel 24-letni kovaški pomočnik brez posla, Zidanšek Franc iz Dramelj. Puško je pregledoval in sprožil. Pri tem mu je puško v rokah razneslo in mu je krogla ali pa del cevi odletel v obraz in mu prelomil nosno kost med očmi in močno poškodovala obraz.

Žrtve roparskega napada

Maribor, 30. aprila. — Drzen roparski napad je bil izvršen v Smartnem, žrtve napada pa je mlinar Lovrenc Onuk iz Tomaške vasi. Onuk je bil v Smartnem v gostilni ter pil četrtniko vina, ko je prišel k mizi neznan moški ter prisedel. Prosil je mlinarja, naj mu plača nekaj vina, naka je naročil pol litra. Pila sta še več, tako da se je Onuk napotil zvečer nekoliko okajen iz gostilne proti domu. Neznane, ki je videl, da ima Onuk pri sebi denar, je še malo posedel, nato pa je tudi on odšel iz gostilne. Na poti proti domu pa je bil Onuk napaden iz zasede. Ko je prišel po cesti na samotnejši kraj, je naenkrat skočil proti njemu njegov nepoznani sopivec iz gostilne ter ga s strahovitim udarcem pobil na tla. Ležečemu je zadal še več udarcev s kolom po glavi, potem pa mu je preiskal žepu. V hlačenem žepu je našel 200 Din v srebru, vzem mu je še uro in verižico ter nov klobuk. Tipal mu je tudi v prsem žepu na sukniču ter otipal notri zvito štiri ti-sočake, ki pa jih je imel za navaden papir ter jih je kar pustil v žepu. Potem je dvignil Onuka, ki je bil sicer pri zavesti, pa brez vsake moči, ter ga vrgel v dva metra globok jarek ob cesti. Tu se je Onuk zaradi bolečin onesvetil ter ležal celo noč v blatu, dokler ga naslednjega dne niso našli moidočer ter ga odpeljali na dom. Roparja so orožniki na podlagi osebnega opisa izsledili. Je to v bližini stanujoč For-

tunat Pogorevcnik, ki ima na vesti že veliko tatvin. Po razbojništvu se je pripravil na beg čez mejo, pa so ga orožniki prehiteli. Dejanje je že priznal ter je bil aertiran.

Umrl zaradi poškodb in bede

V mariborsko bolnišnico je prišel 31 letni delavec Ivan Jančič iz Rogoze pri Ptuj. Bil je močno poškodovan na glavi in ves sestradan. Pripovedoval je, da se je namenil v Maribor iskat delo, med potjo pa je zaradi oslabelosti padel in se pobil na glavi. V bolnišnici so ugotovili, da je dobil pri padcu močan pretres možganov. V noči nato je poškodbam podlegel ter ga je rešila smrt tega bednega življenja.

Thomas svari socialiste pred Rooseveltom

(Dalje iz 1. str.)

stičnega gibanja lahko ustavi fašizem."

Thomas je tudi dal jasno razumeti, da ni za skupni nastop komunisti pri letošnjih volitvah. "Jasno je kot dnevna luč," je dejal, "da smo dolžni socializmu v Ameriki, da ohranimo našo lastno jasno pot. To je stališče proti moderni komunistični herezi, 'dobre' vojne in proti komunistični teoriji in praksi notranje strankarske birokracije in izvajanja diktature stranke nad ročnimi in miselnimi delavci."

Leo Krzycki, predsednik stranke, je v svojem otvoritvenem govoru dejal, da je Roosevelt "prevzel socialistični program iz l. 1932 in zavrgel svojega" ter pripomnil, da je Rooseveltova administracija "poškodna zdravniku, ki daje bolniku etra in še etra, noče ga pa operirati." Krzycki je nato med drugim izjavil, da "ni namen socialistične stranke, tekmovati z Rooseveltom, kdo bo objubil več rešila brezposelnim. Mi verujemo, da je relief potreben in da ga je treba dati, toda absolutno potrebna je najprej fundamentalna sprememba sistema." Milwaukee župan Hoan pa je svaril delegate, naj se za vsako ceno ogibajo ustanavljanju državnih ali lokalnih strank, ki bi postale zgolj orodje birokratičnih koristolovcev. V glavnem se je pa njegov govor tikal formiranja splošne ameriške farmske

Pleša in plešci

So možje, ki jih ne boli posebno, ko se jim prično lasje rediti in se jim redčijo, dokler se ne pokaže majhna jasa na njih glavi, pa se jim ta jasa potem čedalje bolj veča. V njihovi prisotnosti lahko mirno poveš kakršne koli dovpite o pleši in plešcih, ne da bi jih to razburilo. So pa tudi možje, ki so v tem pogledu bolj občutljivi, ki vidi-jo v porajajoči se pleši prvi znak odhajajoče mladosti in jo skušajo zadržati zato z vsemi mogočnimi pripomočki.

Boj proti pleši pa v bližnjem času gotovo ne bo več tako oster, kajti znanstveno raziskavanje je ugotovilo, da bi morali biti možje na svoje pleše prav za prav ponosni. Dermatolog prof. R. O. Stein pravi v neki svoji strokovni razpravi, da je pleša naravnost atribut moškosti. To sicer ne pomeni, da možje brez pleše niso pravi možje. Pomeni pa, da kažejo skoraj vsi možje nagujenje od nastanka pleše, in sicer v tako zvanih "inteligentnih kotih."

Dočim se lasje pri ženskah in mladeničih v gladkem loku ločijo od čela, se pri zrelem možu lasje od strani čela po navadi pričnejo umikati. V mnogih primerih nastane pleša tako, da je videti čelo čedalje višje in se kotički modrosti čedalje globlje zarezujejo proti temenu.

V stari Grčiji so v ostalem začetek pleše smatrali za sestavino moške lepote, grški kiparji so upodabljali celo mladeniče z golimi kotički ob straneh čela.

Za nastanek pleše ni odgovoren močan prhljaj, kakor so doslej mislili, temveč se dogajajo v koži na glavi neke napetosti, zavoljo katerih se kali las v koži polagoma umikajo. Pri teh spremembah v koži na glavi imajo, kakor vse kaže, odločen vpliv moški hormoni, ki krožijo v krvi. To podmeno potrjuje dejstvo, da pri možeh, ki trpijo za motnjami v klični žlezi, skoraj nikoli ne more nastati pleša. Po drugi strani so že pogostoma opažovali, da se pleša pojavlja tudi pri moških ženskah.

Se vedno pa bo dovolj mož, ki bi se svoje pleše, naj si bo tisočkrat atribut moškosti, radi znebili. Na žalost jim je treba povedati, da je izredno težko obnoviti lasni kras, ki se je izgubil. Plešo skušajo zadržati z vsakovrstnimi obsevanji, mazili in tinkturami. V zadnjem času so poskusili tudi lečenje z injekcijami ženskega hormona in ti poskusi obetajo mnogo uspeha. Pri tem gre za paraliziranje učinka moških hormonov, ki povzročajo odmiranje lasnih kali.

Z BARVAMI PROTI KOMARJEM

Močvirja Cook okraju, od koder izvira ogromni roji komarjev, ki vsako poletje napadajo Chicago, so razdelili v štiri predele in v vsakem teh predelov obrizgavajo kolikor mogoče veliko število moskitov z določeno kričečo barvo. Če se pojavijo v Chicagu potem samo zeleni ali samo rumeni roji komarjev, vedo ljudje takoj iz kakšnega predela prihajajo, in čete, ki jim je določeno pobijanje neprijetnih in nevarnih živali, se odpravijo tja takoj s petrolejem in strupom. Ta metoda ima prednost, da ni treba kakor doslej razsipavati denar za uničevanje komarske zalege v predelih, od koder mestu ne preti nevarnost. Že lansko leto so v manjši meri z uspehom izvedli ta poskus.

ZAKLADI CESARJA MONTEZUME

O zakladih Aztekov ne govori nič manj legend in bajk nego o zlatem zakladu Inkov. Vedno so domnevali, da je tudi Montezuma, zadnji azteški cesar, nekje zakopal svoje ogromno bogastvo, preden se je vdal Špancem, ki so vdrl v njegovo deželo pod Fernandom Cortezom. Sedaj menijo, da so spet našli sled za temi zakladi.

Neka Mehikanka, Marija Valayeva, ki trdi, da izvira njen rod še iz tistih usodnih dni njene domovine, pravi, da ima zapiske, ki jih je našla med prastarimi dokumenti svoje rodbine in ki izdajajo kraj, kjer je Montezuma zakopal svoje zlato in dragulje. Po njenih trditvah leži ta zaklad v podzemlju nekega svetlišča med trgov Sv. Jakoba in ceste Allende v mestu Mehiki. Poročajo, da bodo v kratkem pričeli z izkopavanjem tega zaklada.

POSLUŠANJE Z USTI

Zakaj poslušajo ljudje s slabim sluhom tako pogosto z odprtimi usti? Vzrok bo v resonancah, ki nastanejo z zvoki ob okostju ust. O tem se prepričamo z lepim poskusom: Zamašimo si ušesa, zaprimo usta in se oddaljimo od kakšnega izvora zvokov za toliko, da ne bomo ničesar več slišali. Če sedaj usta odpremo, bomo zvok takoj spet slišali in to tudi tedaj, če se še bolj oddaljimo.

Albin Zalaznik:

Kurirsko pismo

"Kakor znan je naš veliki cesar Napoleon v novembru 1806 zasedel Berlin," je začel pripovedovati sivolasi colonel Garsault. "Podili smo potem sovražnika kar dalje proti vzhodu, in prej nego bi bil kdo mislil, smo stali onstran Visle. Bil je oster februarjski dan, ko smo se pri Jilavi spopadli s Prusi in njihovimi ruskimi zavezniki. To vam je bil ples na ogromni zasneženi poljani! V moj polk so se srdito zaletavali sovražni jezdeci in prav čuditi se moram, da se mi ni pripetilo nič hujšega, kakor da me je ruski konj treščil ob tla. Ko sem se osvestil, sem ležal v lazaretu. Okreval sem kmalu, vendar se nisem takoj vrnil k polku, marveč sem moral v Berlin, kjer so me dodelili neki vojaški pisarni. Ko so gospodje spoznali, da me nič na svetu ne navdaja s takim gnevom, kakor če moram sukati pero, sem dobil konja in sem kot kurir jezdil po deželi. Prava škoda, da je to življenje trajalo le par mesecev.

Lepega dne so me poslali v važno pošto v večje mesto v Šleziji. Spotoma sem dvakrat prenočil. Ko sem mislil po drugem prenočevanju navsezgodaj odriniti, da pridem še od dnevu do cilja, mi stopi v sobo major Rougeron, ki je bil komandant v tistem kraju: "Camera-de! Baron Hochwitz, ki ima grad v bližini, me vabi na obisk. Bil sem tam že večkrat. Sija-jen družabnik! Govori francojski kakor kdo iz Pariza. Zanj je pravo veselje, če lahko kramlja s pristnimi Francozi. Pridite torej z menoj!"

"Pa moje kurirsko pismo?" me je zaskrbelo.

"S colonelom Gribauvalom sva dobra prijatelja. Napišem mu par vrstic pa boste videli, da ne bo godrnjal, če prejme pismo kak dan kasneje."

Dal sem se pogovoriti: "Čez pol ure bom pripravljen."

"Tres bien," je dejal in odšel.

Pismo me je pa le motilo. Bilo je nekoliko obsežno. Mar naj ga vzamem s seboj na obisk? Kako nerodno! Nič ko oviralo me bo. Najbolje, če ga kje skrivam. Da bi ga komu izročil v varstvo? Ne! Nikakor ni treba, da bi imel kdorkoli priliko, vohati po moji kurirski malhi. To je slab kurir, ki pusti zapupano mu pošto v tujih rokah, pa naj si bo za še tako kratek čas.

Oziral sem se po sobi, kar mi šine v glavo misel, ki se mi je zdela zdrava. Stopil sem k postelji, odgnil rjuho in skrbno vtaknil pismo v slamnjačo. Nato sem zgrnil rjuho nazaj in pospravil posteljo po pravilih. Ko pridem v vežo, priteče birt Schnabelhold in se mnogokrat prikloni: "Monsieur, kako ste spali, če smem vprašati?"

"Hvala! Ostanem še eno noč," sem mrmral in mu stisnil v roko kovancec. "Seveda, tako kakor v Berlinu pa postelje v provinci še dolgo niso," sem hudomušno pripomnil.

"O!" se je delal osuplega. "Torej niste čisto zadovoljni z menoj in mojo hišo?"

"Prav zadovoljen, pač, pač! Hotel sem samo pohvalno omeniti, da ga čez Berlin ni mesta v vsej vaši Prusiji. Sploh pa — kaj me briga? Pomnite: vzel bom tale ključ s seboj, pustite mi sobo čez dan v miru!"

Potem sem odjezdil z majorjem Rougeronom in njegovimi tovariši. Pri baronu Hochwitzu smo bili deležni najljubeznivejšega sprejema. Zares mi ni bilo žal, da sem pristal na majorjevo povabilo. Obdajali so nas na gradu s toliko pozornostjo, da je človek kar pozabil, da živi v zasedeni deželi.

Ko smo se kasno popoldne

vračali in nismo imeli več da-leč do doma, smo srečali v gozdiču dva mlada popotnika. Vredla sta se nekam potuhnjeno, našim pogledom sta se umaknila v grmovje. Dovolj nam je bilo znano, kako nas ljudje v deželi sovražijo. Zato se nismo dosti menili za mlečnozobi drobiž.

Cim sem stopil v svojo sobo, sem se napolil k postelji in pogledal po pismu. Grom in stre-la! Le kje je pismo? Zmetal sem na tla vso posteljnino. Potem sem kakor nor brskal po slamnjači. Nazadnje sem dvignil njo samo na rame in jo odnesel do sredi sobe, kjer sem jo še enkrat pretipal na vse strani — vse zaman, pisma nikjer!

Pripokal sem dol k hirtu: "Katerega vraga ste mi pustili v sobo?"

"Za Boga milega, oprostite!" je jecjal. "Ko sem pa mislil — "Kaj mislil, vi nesrečnež?"

"Mislil, gospod poročnik — da bi vi radi bolje spali! — Zato sem dejal sam pri sebi — bo prav, ako daš gospodu slamnjačo nanovo nabasati — s svežim, veste, da bo mehkeje."

"Vas je sam hudici nabasal ne vem s čim. Brž povejte, kdo si je dajal opravka z mojo slamnjačo?"

Krčmar je poklical postrežnico Greto. Bila je ne več mlado dekle z bolj dobrodušnim nego brihntim obrazom.

"Kaj ste našli v slamnjači?" sem jo trdo prijel.

"Nič," je dahnila. Tresla se je kakor trs na vodi.

"Nič?" sem vzrojil. "Le trdite mi to še enkrat! Nič — pravi ta ženščina!"

"Kakor ste mi vi ukazali, gospod," se je vsa bleda obrnila od Schnabelholda. "Vzela sem staro slamo ven — pobasala noter novo — in —"

"No — in kaj potem? Kam ste spravili staro slamo?" sem rohnel.

Ugibala je nekoliko, potem je boječe jecjala: "Odnese! jo je Georg, mislim, da na gnoj."

Ze me ni Greta več zanimala, ampak sem se lotil hlapca Georga. Ta ni hotel spočetka ničesar vedeti, ko sem pa vedno huje grmel in mu grozil s prekim sodom, se je vdal in prišel z resnico na dan: namesto da bi vrge! slamo na gnoj, jo je, ker se mu je zdela še lepa, prepustil bajtarju Joachimmu, ki biva tam ob cesti blizu gozdiča.

Major Rougeron mi je dal par jezdecev in že sem brzel, kakor bi me veter nese! k Joachimmu. Tudi bajtar se je najprej delal kar nedolžnega. No, moja odločna beseda ga je kmalu pripravila do tega, da se mu je vrnil spomin. Priznal je, da sta popoldne prišla k njemu dva popotna človeka prosit vbogajme. Počivala sta nekaj časa na siami, ki jo je bil pravkar pripeljal.

Hvalabogu, zdaj sem našel pravo sled! Torej tista dva tiča! Zato sta se tam v gozdu tako urno potuhnili!

V naglem galopu smo jo ubrali po cesti za njima. Bil je že precejšen mrak, malodane noč. Četrť ure smo dirjali kakor podivjani, pa glej čudo, tik pred bližnjo vasjo smo oba dohiteli. Korakala sta brezskrbno po cesti.

Umljivo je, da nista hotela ničesar vedeti. Zato sem ju dal pri prič preiskati. Toda niti pri enem niti pri drugem ni bilo najti najmanjše sumljive stvarri. Ne čudi se temu, sem rekel sam pri sebi, saj je naravno, da sta pismo oddala že kakim zaupnikom. A kdo so ti in kje so? Mladenica nista hotela nič izdati. Še rada bosta govorila, sem se zaklel. Odredil sem, naj ju pritrirajo pred majorja Rougerona. Ta ju je zasliseval na dolgo in široko, za-

sem pa stal ves čas zraven in nenehoma klical tisoče vragov nadnje. Toda bilo je vse zatonj. Niti tedaj ko sta slišala, da bosta ob zori ustreljena, se jima ni hotel jezik razvozlati. Trdila sta venomer, da ne vesta prav ničesar.

Vstopil je vojak ter javil, da sitnari krčmar Schnabelhold že celo uro na pragu hiše ter vprašuje po meni. Šel sem ven. Cim me je Schnabelhold zagledal, se je izvil strazi in stekel k meni: "Gospod, gospod — čujte! Le brez zamere, prosim! Veste — Greta, tista neumna, trapasta Greta! Ne, da bi bila to takoj povedala, gos! Veste, ona se za moj ukaz sploh menila ni. Lena, kakor je od rojstva, je šla in meni nič tebi nič zamenjala vašo slamnjačo za ono iz sosedne sobe."

Kakor Elija v nebesa sem svignil v krčmo, si dal odkleniti drugo sobo ter skočil k postelji. S tresočo roko sem rj! po trebuhu slamnjače — o mili Bog v svetlih nebesih, kaj sem mahoma privlekel ven? Zares, bilo je toli pogrešno kurirsko pismo!

"To je pa le od sile, gospod Schnabelhold! Le kje so se vaši ljudje učili tako nesramno lagati?"

"Oprostite," se je pred mano zvijal še vedno zbegani, obenem pa že blaženi birt. "Ko so pa smeli govoriti samo tako, kakor je bilo vaši svetli volji prav!"

Umirajoča žena rešila moža

V okolici mesta Kairo se je zgodila tale pretresljiva nesreča:

Egiptovski zdravnik se je s svojo ženo v avtomobilu peljal na sprehod. Zdravnik je avtomobil sam vodil. Vozila sta se po cesti, ki vodi ob nekem kanalu. Naenkrat pa je vozilo začelo odletavati sem in tja. Zateljelo se je v ograjo, jo prebilo in padlo v vodo. Silni sunek je ženo vrgel na cesto moža pa je stisnilo krmilo, da ni mogel ven. Tako je mož z vozilom vred padel v vodo. Ker je bil zagozden med krmilo in sedež, si revež ni mogel pomagati. Gotovo bi bil kmalu utonil, ko bi se ne bila na cesti naglo pobrala njegova žena, ki je junaško planila v vodo za možem in ga srečno rešila. Ženo, ki je bila zaradi padca na cesto močno poškodovana, so takoj morali prepeljati v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrla. Pri padcu je namreč zadobila smrtno poškodbo. Pa vendar je junaško še v zadnjem hipu planila v vodo in rešila moža.

4. julija, sobota — Piknik Clevelandске federacije S. N. P. J. na Pintarjevi farmi.

4. julija, sobota — Piknik Dramatičnega društva "Anton Verovšek" na Stuškovih farmi.

5. julija, nedelja — Piknik priredi Društvo Tabor, št. 139 S. N. P. J. na cerkvenih prostorih, Maple Gardens, v Maple Heights, O.

5. julija, nedelja — Piknik društva "Cvetiči Noble", št. 450 S. N. P. J. v Jeger Park.

LIFE'S BYWAYS

Društveni KOLEDAR

MAJ

- 31. maja, nedelja — Jugoslovanski Radio Klub, Koncert v Avditoriju SND.
- 31. maja, nedelja — Piknik priredi Klub Prijatelji Narave na Stuškovih farmi.
- 31. maja, nedelja — Pevsko društvo "Jadran" piknik na Pintarjevi farmi.
- 31. maja, nedelja — Društvo "Na Jutrovem", št. 477 SNPJ priredi piknik pri Zornu na Bradley Road.

JUNIJ

- 7. junija, nedelja — Piknik priredi dr. "Združeni Bratje", št. 26 SSPZ na Stuškovih farmah.
- 7. junija, nedelja — piknik društva "Križ" KSKJ v Novak's Garden, 3505 West 105 St.
- 14. junija, nedelja — Piknik Ženskega Odeška Slov. Zadrudne Zveze na Stuškovih farmi.
- 14. junija, nedelja — Ogrumni koncert, priredi Skupni Mladinski Pevski Zbori na vrtu Slovenskega Društvenega Doma, Recher Ave.
- 14. junija, nedelja — Piknik pevškega zbora "Delavec" na Zornovi farmi, Bradley Rd.
- 14. junija, nedelja — Piknik dr. "Zvon" v Maple Gardens.
- 21. junija, nedelja — Piknik godbe "Bled" na Stuškovih farmi.
- 21. junija, nedelja — Piknik društva "Cvet" na Zornovi farmi, Bradley Rd.
- 21. junija, nedelja — Piknik Slovenske šole S. N. Doma na Močilnikarjevi farmi.
- 21. junija, nedelja — Piknik z javno telovadbo priredi Slov. Sokol na Pintarjevih farmah.
- 21. junija, nedelja — Piknik dr. št. 264 SNPJ na Hartman's farmi, North Royalton, O.
- 28. junija, nedelja — Piknik društva Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ na Stuškovih farmi.
- 28. junija, nedelja — Piknik dr. "Kranj" na Močilnikarjevih farmah.

JULIJ

- 4. julija, sobota — Piknik Clevelandске federacije S. N. P. J. na Pintarjevi farmi.
- 4. julija, sobota — Piknik Dramatičnega društva "Anton Verovšek" na Stuškovih farmi.
- 5. julija, nedelja — Piknik priredi Društvo Tabor, št. 139 S. N. P. J. na cerkvenih prostorih, Maple Gardens, v Maple Heights, O.
- 5. julija, nedelja — Piknik društva "Cvetiči Noble", št. 450 S. N. P. J. v Jeger Park.

BLISS RD. IN ST. CLAIR AVE.

- 12. julija, nedelja — Piknik društva "Složne Sestre" št. 120 S. S. P. Z. na Stuškovih farmi.
- 12. julija, nedelja — Društvo "Soča" št. 26, SDZ priredi piknik na Hartman's farmi, North Royalton, O.
- 12. julija, nedelja — Piknik priredi društvo "Delavec" na Zornovih prostorih na Bradley Road.
- 12. julija, nedelja — Piknik Slovenske Zadrudne Zveze na Močilnikarjevi farmi.
- 18. julija, sobota — piknik društva "Napredne Slovenke" št. 137 SNPJ na Pintarjevih farmah.
- 19. julija, nedelja — Piknik društva Waterloo Grove št. 110 W. C. na Stuškovih farmi.
- 19. julija, nedelja — Piknik priredi Samostojna "Zarja" na Močilnikarjevi farmi.
- 26. julija, nedelja — piknik S. N. Doma in Klub Društven SND, na Pintarjevi farmi.
- 26. julija, nedelja — Piknik društva "Washington" št. 32. Z. S. Z. na Stuškovih farmi.
- 26. julija, nedelja — Piknik dr. Velebit št. 544 SNPJ na Zornovih prostorih, Bradley Rd.

AUGUST

- 2. avgusta, nedelja — Piknik United Hunting and Game Preserve Club na Stuškovih farmi.
- 2. avgusta, nedelja — Slovenski Socijalistični klub št. 27, in Soc "Zarja", piknik na Močilnikarjevih farmah.
- 2. avgusta, nedelja — Olimpiada S. D. Zveze na Pintarjevi farmi.
- 9. avgusta, nedelja — Piknik priredi pevsko društvo "Jadran" na Stuškovih farmi.
- 16. avgusta, nedelja — Piknik priredi društvo "Brooklynski Slovenci", št. 48 SDZ pri Zornu na 4388 Bradley Rd.
- 16. avgusta, nedelja — Piknik društva "Cerkniško Jezero", št. 59, SDZ na Stuškovih farmi.
- 16. avgusta, nedelja — Piknik Kluba Collinwoodskih Groceristov in Mesarjev na Pintarjevi farmi.
- 16. avgusta, nedelja — Piknik Slovenske šole S. N. Doma na Močilnikarjevi farmi.

SEPTEMBER

- 6. septembra, nedelja — Piknik pev. zbora "Delavec" na Zornovi farmi, Bradley Rd.
- 6. septembra, nedelja — 25-letnico obstanke praznuje društvo "Zavedni Sosedje" št. 158 SNPJ z veselicom in programom v Slov. Društ. Domu na Recher Ave.
- 8. septembra, torek — Pričetek konvencije Jugoslovanske Katoliške Jednote, v avditoriju SND.
- 13. septembra, nedelja — Vinsko Trgatev, priredi zbor "Cvet" v Slovenski Delavski Dvorani na Prince Ave.
- 27. septembra, nedelja — Društ. St. Clair Grove, WC. Prireditev v Avditoriju SND.

OKTOBER

- 3. oktobra, sobota — Zenski Zveza št. 50 Plesna veselica v Avditoriju SND.
- 4. oktobra, nedelja — 20-letnica društva "Vipavski Raj", šte. 312 v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
- 4. oktobra, nedelja — Dram dr. "Ivan Cankar", Predstava v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
- 10. oktobra, sobota — Klub O-Pal, Plesna veselica v Avditoriju SND.
- 10. oktobra, sobota — Unemployment club ples v SDD, na Waterloo Rd.
- 11. oktobra, nedelja — "Anton Verovšek", igra v SDD, Waterloo Road.
- 11. oktobra, nedelja — Hrv.

Seljačka Stranka, prireditev v Avditoriju S. N. D.

11. oktobra, nedelja — Društvo "Abrašević", predstava v avditoriju S. N. D. na St. Clair Ave.

17. oktobra, sobota — Slovenske Sokolice št. 442 SNPJ 30-letnico v Avditoriju SND.

17. oktobra, sobota — Hippler Guards WC ples v SDD na Waterloo Rd.

18. oktobra, nedelja — Skupna društva SSPZ. Prireditev v Avditoriju SND.

24. oktobra, sobota — Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 S. D. Z. Ples v Avditoriju SND.

24. oktobra, sobota — Progressive ples v SDD, Waterloo Rd.

25. oktobra, nedelja — Koncert mladinskega pevškega zbora "Slavčki" v avditoriju SND, na St. Clair Ave.

31. oktobra, sobota — Društvo "Vodnikov Venec" 147 SNPJ Plesna veselica v Avditoriju SND.

31. oktobra, sobota — Slov. Ženska Zveza št. 18 — ples v S. D. D. Waterloo Rd.

17. oktobra, sobota — Hippler Guards WC ples v SDD na Waterloo Rd.

18. oktobra, nedelja — Skupna društva SSPZ. Prireditev v Avditoriju SND.

24. oktobra, sobota — Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 S. D. Z. Ples v Avditoriju SND.

24. oktobra, sobota — Progressive ples v SDD, Waterloo Rd.

25. oktobra, nedelja — Koncert mladinskega pevškega zbora "Slavčki" v avditoriju SND, na St. Clair Ave.

31. oktobra, sobota — Društvo "Vodnikov Venec" 147 SNPJ Plesna veselica v Avditoriju SND.

31. oktobra, sobota — Slov. Ženska Zveza št. 18 — ples v S. D. D. Waterloo Rd.

NOVEMBER

- 1. novembra, nedelja — Radnička Organizacija, Predstava v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
- 7. novembra, sobota — Cerkniško Jezero št. 59 SDZ ples v S. D. D., Waterloo Rd.
- 8. novembra, nedelja — Sam. Pev. Zbor "Zarja" opera v S. N. Domu.
- 8. novembra, nedelja — Društvo "V Boj" št. 53 SNPJ proslava 30-letnice društva v obeh dvoranih SDD, Waterloo Rd.
- 8. novembra, nedelja — Koncert pevškega zbora "Cvet" v Slovenski Delavski dvorani na Prince Ave.
- 14. novembra, nedelja — Društvo "Slovenec" št. 1 SDZ — Prireditev v S. N. D.
- 14. novembra, sobota — Washington No. 32 JZZ. ples v S. D. D., Waterloo Rd.
- 15. novembra, nedelja — 20-letnica Dr. Collinwood Hive v Slovenskem Delavskem Domu, Waterloo Rd.
- 15. novembra, nedelja — Collinwood Hive—Macc. ples v S. D. D., na Waterloo Rd.
- 21. novembra, sobota — Društ. "Geo Washington" 180 JSKJ Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
- 21. novembra, sobota — Twelve Spades club — ples v S. D. D. na Waterloo Rd.
- 22. novembra, nedelja — Koncert društva "Zvon" v S. N. Domu na E. 80 St.
- 22. novembra, nedelja — Društvo Sv. Ana št. 4 SDZ. Proslava 25-letnice v Avditoriju S. N. D.
- 22. novembra, nedelja — Slov. Ženska Zveza št. 41 ples v S. D. D., Waterloo Rd.
- 25. novembra, sredo — Dramsko društvo "Anton Verovšek" zabavni večer v SDD, Waterloo Road.
- 25. novembra, sredo — Prosti ples priredi Inter-Lodge liga v Slovenskem Narodnem Domu na St. Clair Ave.
- 26. novembra, četrtek — Soc. Pevski zbor "Zarja", Koncert v Avditoriju SND.
- 28. novembra, sobota — "Carniola, Tent" 1288 The Maccabees, Plesna veselica v Avditoriju SND.
- 29. novembra, nedelja — Dram. društvo "Ivan Cankar", Predstava v avditoriju S. N. D.
- 29. novembra, nedelja — Waterloo Grove W. C. prireditev in ples v SDD, Waterloo Rd.

DECEMBER

- 6. decembra, nedelja — "Pioniers HBZ, Plesna veselica v Avditoriju SND.
- 6. decembra, nedelja — Oreški club, prireditev in ples v SDD Waterloo Rd.
- 13. decembra, nedelja — Verovšek igra v S. D. D. Waterloo.
- 20. decembra, nedelja — Pevski zbor "Slovan" priredi svoj prvi koncert in ples v S. D. D., Waterloo Rd.
- 20. decembra, nedelja — Pro-

svetni Klub SND. Božičnica Slov. Mlad. šole v Avditoriju Slov. Nar. Doma.

25. decembra, petek — Socijalistični club št. 49 ples v S. D. D., Waterloo Rd.

31. decembra, četrtek — Proslava 10-letnice otvoritve SDD, Waterloo Rd.

1937 JANUARY 1937

- 1. januarja — 10-letnica Slov. D. Doma.
- 2. januarja, sobota — Društvo "Napredne Slovenke" 137 S. N. P. J. Plesna veselica v Avditoriju SND.
- 17. januarja, nedelja — Obletnica Slov. N. Doma proslava v Avditoriju SND.
- 30. januarja, sobota — Društvo "Cleveland", št. 126, S. N. P. J. obletnica, ples v S. N. D., na St. Clair Ave.
- FEBRUAR
- 6. februarja, sobota — Društvo "France Prešeren" 17 SDZ. Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
- 7. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.
- MARC
- 28. marca, nedelja — Prosvetni klub SND Mladinska predstava v Avditoriju SND.
- APRIL
- 7. aprila, nedelja — Dramsko dr. "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.

Ko potrebujete ZELEZNINO SEMENA STEKLENO POSODO ELEKTRIČNE PREDMETE itd. zglasite se v SUPERIOR HOME SUPPLY 6401-03 Superior Ave.

DeLuxe SINGER Electric

The greatest achievement in the design and construction of fine sewing machines. When closed the machine is entirely concealed, making a beautiful console table. See it on display at

SINGER

Erasmus Gorshe
1030 East 66th Place
Corner St. Clair
HEND. 4245

The 7 Kraft Cheese Spreads

now in new-design Swankyswig glasses!

Sparkling glasses strewn with bright stars... the new Swankyswigs. You'll want to collect a wholeset. And while you're doing it, get acquainted with all seven of the delicious Kraft Cheese Spreads. They're marvelous for sandwiches, salads and appetizers.

Carica Katarina

Zgodovinski roman

— Vsemogočni Bog, — zavpije Olga, — saj to je knez Daškov! —

— Da, zares! — potrди Mirovič. — Prekleti, — zvezan je, — napol mrtev, popolnoma strti! — O Bog, temne in čudne so tvoje poti! — Prosil sem te, da mi omogočiš, da se bom temu brezčutnežu maščeval, človeku, ki je uničil mojo srečo! Sedaj pa ni treba več maščevanja! — Knez Daškov je obsojen!

Napol neumni stavec se je valjal pred carjevimi nogami. Govoriti ni mogel, mrmral je samo posamezne besede, ki niso imele nobene medsebojne zveze. V presledkih se je zasmeljal z groznim smehom, ki je last norcev. Smeh, ki ti pretresa mozeg.

Naenkrat se vzravna, kolikor so mu to dopuščale vezi:

— Hahaha, — se zasmije knez Daškov in pokaže z zvezanimi rokami na Olgo, — to je moja sladka golobčica, moja žena! Naposled sem te vendar našel! — Dolgo si me pustila sama! — Strašna sanje sem imel! —

— Neumnosti! — Kdo se bo drznil dotakniti kneza Daškova? — Saj se nahajam v svoji petrogradski palači! — Pridi, sladka moja ženka, daj, da bova skupaj obedovala, — ali ne, boljše bi bilo, da pokličеш zdravnika. — Ni mi dobro. — Zdi se mi, kot da bi padel z visokega stolpa, — vse kosti me bole! — Hi, hi, hoteli so me privezati pred topovo žrelo! — Na pomoč! Na pomoč! — raztrgati me hočejo na kosce, — umiram! — umiram! —

— Daškov omahne — kriči so mu zvijali staro telo, tako da se je valjal po tleh. Olga skrije svoj obraz na Mirovičevih prsih. General jo je nežno miril.

Tudi Livija se je obrnila, da bi ne videla tega groznega prizora. Pugačev pa se sklone k nesrečnežu in se porogljivo nasmeje:

— Naposed sem te vendar spoznal, ponosni knez — zakliče namišljeni car. — Kaj buljiš vame? — Da, jaz sem tisti, ki si ga ti imenoval upornika Pugačeva, v resnici pa sem tvoj car, kateremu moraš biti pokoren! — Na puščicah si mi pošiljal pisma, v katerih si se mi rogal, — v katerih si me nazival razbojnika! — Sam sem ti hotel odgovoriti v Orenburgu, toda prehitel si me, kakor vidim in si se sam potrudil k meni! —

Norec je buljil pred se s steklenimi očmi. Naposled reče z zamolklim glasom:

— Zivel car, — car Pugačev! — Oh, Katarina, rad bi bil zraven, da bi videl, kako ti bo ta nesramni Kozak strgal z glave carsko krono! Ničesar drugega ti ne bo preostajalo kakor da zopet slaviš poroko in vzameš Pugačeva za moža in gospodarja. Zivel car, — car upornikov! —

Pugačev izvleče počasi svoj turški meč, — čigar držaj je bil okovan z zlatom in okrašen z diamanti.

— Kola, — reče nato Pugačev — kje je ključ, ki ga ima pri sebi? —

Kola plane na kneza, — njegovo raztrgano domačo obleko mu potegne raz prsi. Ključek je visel na vrvič okrog vratu.

— Kako, — vpraša Pugačev. — da ima ta lopov ključek pri sebi? —

— To je popolnoma razumljivo, moj car, — odvrne Kola. — Ta strahopetnež je čakal samo na ugodno priliko, da bi mogel pobegniti in prepustiti trdnjavo svojim usodi. — Svoje blago je namreč že odposlal iz trdnjave! — Blago se nahaja v mojih rokah, — ga prekine Pugačev. — Ujeli smo njegovega slugo, ki

se je preoblekel v Armenca in peljal v vozu Daškovo blago. Slugo smo obesili, blago smo si medsebojno razdelili. Naprej!

— Knez jo je torej nameraval neke primerne noči pobrisati iz trdnjave, s tem ključem pa bi odprl stranska vrata. — Daškov je razložil svoj načrt svojima blodnicama, katere je hotel odpeljati s seboj. Govoril pa je v moji navzočnosti, ker me je smatral za gluhonemega.

— Prinesel sem ga radi tega k vam, veliki car, zategadelj sem ga rešil z žrela velikega topa, kjer je že bil privezan. Poslušaj torej, kaj zahtevam oziroma tvojim za svojo uslugo.

— Govori, — odvrne Pugačev — Res, moram te nagraditi za tvojo uslugo. Ne bodi skromen! Dam ti zlata, kolikor ga odehta knez! —

Toda Kola odkima. — Ne potrebujem tvojega denarja, — reče mladenič. — Hočem pošteno deliti. —

Ključ je tvoj, Daškov pa moj! Ker pa sem strasten oboževalec ognja, bi te prosil, da zapoveš pripraviti grmado. — Jaz pa vas vse vabim k predstavi, ki se bo imenovala "živa baklja".

— Ha, sedaj te šele razumem! — se nasmeje namišljeni car. — Radi bi ga na grmadi sežgali! — Rad ti dovoljujem to veselje, delaj, kar hočeš! — Ali naj pripravijo grmado takoj? —

— Takoj! — zavpije Kola in v obeh mu zasije plamen mržnje. Pugačev pokliče k sebi svoje-ga tasta in mu nekaj poltino zapove.

Kola mu je medtem z globokim spoštovanjem predal ključ. — Ali nas hočeš odvesti k tajnemu vhodu v trdnjavo? — ga vpraša Pugačev.

— Da, gospodar, ko bo ugasnila grmada, se bom postavil na čelo tvojim ljudem. Prepričan sem, da boste že prenočevali v trdnjavi. —

Čika vstopi in naznani, da je grmada pripravljena.

S čiko je prišlo nekoliko kozakov, ki so zgrabili kneza Daškova in ga odvedli.

Bila je sreča za kneza, da ni prav vedel za kaj gre. Vedel je sicer, da mu preti nevarnost. Otepal in branil se je kozakov, toda pri tem se je smejal.

To je bil grozni, srce trgajoči smeh.

Pugačev ponudi Liviji svojo roko, da bi jo popeljal h grmadi, da bi bila tudi ona priča tega groznega prizora. Livija je vedela, da mu ne sme odbiti te želje, če ga noče razžaliti.

Ko je Kola odšel iz šotora, se obrne Mirovič k Olgi in ji reče:

— Ali hočeš tudi ti z menoj, Olga? Ta človek te je razžalil in ponižal, napravil te je za svojo sužnjo. Ali ne bi hotela gledati, ko ga bodo zajemali plameni? —

— Ne, dragi, — odvrne Olga, — nočem gledati tega groznega prizora. Ta človek mi je povzročil mnogo krivic, toda nekoč je bil moj mož. Ne maram biti priča njegove smrti!

— Poglej, Mirovič, tudi mi-dva sva kriva. Mar mu nisem bila nezvesta? Mar mu nisi ti odtujil srce njegove žene? Oh, če bi vedela, kako bi mu mogla skrajšati smrtne muke! —

Mirovič pogladi svojo brado. — Te besede dokazujejo, da imaš plemenito srce, Olga, — reče general Pugačev vojske. — Pripovedujejo mi o tvoji plemenitosti, dobra moja žena. — Prav imaš! Najina dolžnost bi bila, da bi mu olajšala smrtne muke.

— Nimam sicer razloga, da bi se mi ta človek smilil, ker mu nisem ničesar ukradel, kar bi mu zares pripadalo. Povej mi,

Olga, ali si ga kedaj ljubila? Ali je imel on kedaj pravico misliti da si čisto njegova?

— Nikdar, — nikdar! — zakliče mlada žena in se še nežne privije k Miroviču. — Poročila som se z njim, ker sem bila željna časti, — poročila sva se, ker me je prosil in rotil, naj postanem njegova žena. Hotela sem postati članica visoke družbe in se tako maščevati, ker so mi kot hčeri Arona Katza vzeli vse imetje. Propasti bi bila morala, če bi se ne bila znala sama pomagati! —

— Toda moje srce, — mar ne veš, ljubljani, da je moje srečno vedno bilo zate? — Ljubila sem te od prvega trenutka. Bog mi je priča, kako sem kljubovala tej ljubezni, kajti vedela sem, da sem prisegla pred oltarjem zvestobo knezu Daškovu.

Mirovič je poslušal njene besede, a slišal ni vsega. Glavo je sklonil na prsi in razmišljal.

— Ne morem pozabiti tvojih besed, — reče Mirovič, — da bi hotela olajšati Daškovo smrt — Oni ga bodo zažgali, smrt na grmadi pa je najstrašnejša, kar si jih moreš zamisliti! — Počasi bo gorel in v najhujših mukah izdihnil. —

Sicer je tudi Daškov mene mučil, ko je prišel v mojo temnico, odkoder bi me bil moral generalmajor Potemkin odpeljati na morišče.

— Toda odrešenik je dejal: odpusti jim, o Bog, saj ne vedo kaj delajo. Spomnil sem se nečesa! Upam, da se mi bo posrečilo. —

Nekaj dni je od tega, kar je prišel v naš tabor tvoj prijatelj, Anglež Perkins. K nam je prišel z namenom, da bi te osvobodil, — toda opazil je takoj, kako rada si v našem ujetništvu — Mirovič se Olgi nasmehne — in se je odločil, da ostane pri nas. — Mislim, da bi mogel ta človek storiti Daškovo zadnjo uslugo. —

Potrpi trenutek, Olga, pogledaj bom, če bi ga mogel kje najti.

Mirovič odide in se čez malo časa vrne s Perkinsom v šotor. Perkins je nosil, kakor vedno, pri sebi dvocevko.

— Strašna pasma se nahaja v tem taboru, — zakliče Perkins, ko je stopil, — vpijejo in se dro, toda vrag naj jih razume! — Kaj pa želite, Mirovič? — Na oremburškem obzidju ne visi še kakor da bi trdnjavo že zavzela zastava, ljudje se pa veseli, li. —

— Mar ne veste, kaj se je zgodilo? — ga vpraša Mirovič. — Nimam niti pojma o kakih stvari! —

— Potem poslušajte, — knez Daškov se nahaja v naših rokah! —

— Živ? —

— Živ! Nahaja se v našem taboru! —

— Za vraga! — odvrne Perkins. — Potem boste morali še dolgo čakati, da se bo trdnjava predala. Edino vaše upanje je bil knez Daškov, slabič, ki bi se prestrašil našega obleganja in odprl vrata trdnjave. Sedaj pa boste imeli posla z odločnejšimi možmi! —

— O tem pozneje, prijatelj Perkins, — ga prekine Mirovič. — Sedaj gre za nekaj, kar se Olge in mene tiče. — Pravkar so odvedli kneza Daškova, da bi ga usmrtili. Sežgali ga bodo na grmadi. —

— Malo vroče mu bo! — reče Perkins in skomigne z rameni.

— Perkins, — mu reče Olga in ga proseče pogleda, — Perkins, vi veste, da je smrt na grmadi strašna. —

— Vem to, — odvrne Anglež mirno in hladnokrvno.

— Poslušajte, Perkins, — nadaljuje Olga, — Mirovič in jaz sva se odločila, da bi olajšala knezu Daškovu strašno smrtne bolečine. Življenja mu ne moreva rešiti, toda strašno mučenje bi mu zamogla preprečiti. —

— Govorite z Veličanstvom, odvrne rogačoč se Perkins, — morda bo premogel presvetli car toliko usmiljenja, da bo zapovedal, da prerežejo knezu Daškovu samo vrat od ušesa do ušesa! —

— Pazite, Perkins! — ga opomni Mirovič. — Vi se mu rogate, toda bodite previdni, da vas ne bi kdo slišal! To so fanatiki! In če bi Pugačev kaj zvedel bi vam dal zares prerezati grlo!

— Hvala lepa, — odvrne Perkins, — jaz se sam brijem. — Toda kaj naj storim, da bi olajšali Daškovo trpljenje? Da bi ga rešil z grmade? — Priznavam sicer, da bi bilo čisto dobro za tega starega tirana, če bi se malo bolj segrel. Saj je bil vedno hladen in nesprijemljiv za trpljenje drugih! —

— Vi, Perkins, ste edini človek, ki mu lahko pomaga! — reče tiho Mirovič. — Če boste le hoteli — samo en strel in končano bo! —

Perkins se je smehljaj in motril svojo dvocevko. Nežno jo pogladi z roko.

— Razumem, — reče Perkins. — Vi mislite, da bi bilo dobro, če bi upornike iznenadil in jih prikrajšal za užitek. — To delo bo sicer zelo nevarno. Lopov Pugačev mi bo zameril, če ga bom motil pri njegovih najlepših zabavi! —

— Branil vas bom, če bi vam kdo hotel kaj storiti. — odvrne hitro Mirovič. — Hitite, Perkins, ne izgublajte časa. Zdi se mi, da so že pričeli! —

— Torej naprej! — zakliče Perkins. — Moja krogla bo brez dvoma zadela. Za kneza Daškova pa je boljše, če umre kakor vojak in ne kakor muha, ki je priletela v ogenj. — Pojdiva torej, pa bova gledala to malo komedijo! —

— Jaz ne grem! — reče Olga. — Ostala bom tukaj! —

Mirovič poljubi Olgo na čelo in odide s Perkinsom.

Ves tabor je bil razsvetljen po ogromnem plamenu.

— Mislim, da je skrajni čas — reče Mirovič.

Išče se

Izkušenega delavca za na farmo, mora znati molziti. Plača je dobra. Poizve se na farmah v Hamden, 4 milje vzhodno od Chardon na Route 85. Ime na poštnem nabiralniku je Thompson and Cechura.

Oglašajte v — "Enakopravnost"

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim odraslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo krasno novo povest

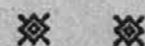
Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

To je povest treh vnukov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi obsegajoči 371 strani, je \$2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — CLEVELAND, OHIO

— To je pa zares peklenška komedija! — se nasmeje Anglež in si pripravi svojo puško. — Dali bomo kmalu znak, zastor bo padel, občinstvo pa bo odšlo iz gledališča in zahtevalo svojo vstopnino nazaj. —

Stari lovec dvigne polagoma svojo puško.

Z neverjetno hitrostjo so nosili uporniki na prazno mesto med šotori grmado.

Ko so uporniki zvedeli, da se

Paradižniki (Tomatoes)

Lepe sadike za paradižnike (tomatoes) so na prodaj pri C. Jevce, 815 East 250 St.

nahaja knez Daškov živ v njihovih rokah, jih prevzame nepopisno veselje. Vsakdo se je zavedel, da bo videl zanimivo usmrtitev.

(Dalje prihodnjič)

Delo dobijo

izurjeni delavci, ki bi delali na poljih sladkorne pese v Michiganu. Kompanija želi, da dobi družine ali pa skupine samecev. Kompanija plača tudi za vožnjo. — Kdor želi delati tekmo poletja naj se obrne tozadevno za informacijo na

Mihaljevich Bros.

6033 St. Clair Ave. Telefon: HEnderson 6152

VELIKI POLETNI IZLETI V JUGOSLAVIJO

na famoznih ekspresnih parnikih

BERENGARIA . . . . 28. maja

AQUITANIA . . . . 11. junija

Manj kot 6 dni na oceanu. Udobne kabine prejšnjega turističnega razreda sedaj na razpolago potnikom tretjega razreda. Elegančna jedilna soba in druge dvorane. Kuhinja po starokrajškem načinu in vino zastoj.

Poseben orkester, premikajoče slike, ples, igre.

Ekspresni vlak iz Pariza do Ljubljane.

Za pojasnila se obrnite na

AUGUST KOLLANDER CO.

6419 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

CUNARD WHITE STAR

POZOR LASTNIKI HIŠ!

Sedaj je najboljši čas za barvanje vaše hiše. Pri nas dobite Dutch Boy White Lead in Dutch Boy olje.

ZAPOMNITE SI

da ako rabite Dutch Boy White Lead in Dutch Boy olje ste v resnici lahko sigurni, da bo trpe-la barva dvakrat tako dolgo kot vsaka druga barva. Imamo tudi Dutch Boy Red Lead barvo, ki je najboljša za žlebove. Glavna agencija za Dutch Boy White Lead in Dutch Boy olje.

Barvarjem damo popust, kakor tudi posameznikom pri večjem naročilu.

Damo vam vso posodo in dopeljemo na dom.

ANTON DOLGAN

15677 Waterloo Road—KENMORE 1299

Millions prefer it to mayonnaise—costs less!

Miracle Whip is different—delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness—in the Miracle Whip beater that's exclusive with Kraft.

AKO IZVESTE NOVICO,

ki se vam zdi zanimiva, jo sporočite nam, ker bo gotovo tudi druge zanimala. Oglasite se v uradu, pišite ali pokličite telefonično

HEnderson 5811

Lahko sporočite tudi našim zastopnikom:

V St. Clair okrožju:

John Renko, 955 E. 76 St.

Za Collinwood, Nottingham, Noble: John Steblaj, 390 E. 162 St.

Za Newburg in West Side: John Peterka, 1121 E. 68 St.